د پيغمبر اکرم(ص) نښو نښانو سره توسل

تاليف: علامه سيد مرتضي عسکري

د مهربان اوو بخښونکي خداي په نامه

بسم الله الرحمن الرحیم.

وَ اذْ قَالَ عِیسی ابْنَ مَرْیَمَ یا بَنِی اِسْرائیلَ اِنِیّ رَسُولُ اللّه اَلَیکُم مُصَدّقاً لِما بَینَ یَدَیّ مِنَ التّوْراةِ وَ مُبَشّراً بِرسولِ یاتی مِنْ بَعدِی اِسمُهُ اَحْمَدُ.

او (یاد کړئ) هغه وخت چې د مریم زوي عیسی وویل: اې بني اسرائیلو! زهٔ تاسو ته د خداي استازے یم، له ځانه د وړاندیني کتاب، تورات تصدیق کوونکې، او د هغه استازې زیرې ورکوونکې چې له ما وروسته راځي او نوم یې احمد دے. (صف/۶)

اِنّ اللّه و مَلا ئکتَهُ یُصَلّونَ علی النّبِیّ یا ایّها الذِیْنَ اٰمَنوا صلّو علَیهِ وَ سَلِّموا تَسلِیماً.

خداي او دهغه فرښتې پر پیغمبر اکرم(ص) درود استوي، اې ایماندارو! پر هغه درود واستوئ او سلام ووایئ او تسلیم ووایئ. (احزاب/ ۵۶)

مطرح شوي موضوګانې

الف: د پیغمبر اکرم(ص) د اثارو تبرک ګڼل

۱. د پیغمبر اکرم(ص) د خولې مبارکې د اوبو تبرک (مبارکوالی)

۲. د پیغمبر اکرم(ص) د وضو تبرک

۳. د پیغمبر اکرم(ص) د ویښتو تبرک

٤. د پیغمبر اکرم(ص) د جامو تبرک

٥. د پیغمبر اکرم(ص) د غشي تبرک

٦. د پیغمبر اکرم(ص) د لاس د ځاي تبرک

ب: د خداي په نږد د پیغمبر اکرم(ص) وسیله ګرځول او له هغه مبارک سره توسل

۱. له پنځونه وړاندې له پیغمبر اکرم(ص) سره توسل

۲. په ژوندانه کښې له پیغمبر اکرم(ص) سره توسل

۳. له رحلته وروسته له پیغمبر اکرم(ص) سره توسل

ج: د پیغمبر اکرم(ص) له قبر سره توسل

د. د پیغمبر اکرم(ص) له ترۀ، عباس سره توسل

هـ: د قبر د فشار د کمولو لپاره د پیغمبر اکرم(ص) له جامو سره توسل

له پیغمبر اکرم(ص) سره توسل او په ژوندانه او مړینې کښې د هغه د اثارو تبرک
ځینې مسلمانان د پیغمبرانو د صفتونو په بحث کښې وايي:
"د پیغمبرانو د ښښو ښښانو تبرک او د هغوي د قبر عبادتځاي ګرځول شرک دے د هغوي پر قبرونو ودانۍ جوړول او بیارغاونه یې د شرک تر حده ده، د هغوي او د ولیانو د زوکړې د درناوي غونډې جوړول ګناه او حرام او بدعت دے. او لنډه دا چې د غیر خدا په وسیله له خداي سره تول د شرک په حد کښې دے او د پیغمبر اکرم(ص) له رحلته وروسته دهغه مبارک وسیله ګرځول د اسلامي شریعت خلاف کار دے"
د دې ډلې مخالفان په ځواب کښې داسې استدلال کوي چې:
الف: د پیغمبر اکرم(ص) د اثارو تبرک ګرځول:

د حدیثونو په درستو کتابونو کښې په پرله پسې روایتونو سره راغلي دي چې د پیغمبر اکرم(ص) اصحاب د هغه مبارک په ژوندانه کښې پخپله د هغه مبارک په غوښتنې او مباشرت د هغه اثار تبرک ګرځول، او د هغه مبارک له رحلته وروسته یې هم دې رودې ته دوام ورکړ، د هغوي ځینې دلیلونه په دې ډول دي:

د پیغمبر اکرم(ص) د خولې اوبو (توکانړو) تبرک ګرځول په صحیح بخاري کښې له سهل بني سعد روایت کوي چې پیغمبر اکرم(ص) په خیبر غزا کښې وفرمایل: "سبا دا بیرغ هغه چا ته په لاس کښې ورکوم چې خداي تعالی د هغه په لاس خیبر پرانیزي، هغه د خداي او د هغه د پیغمبر مینه وال دے او خداي او رسول د هغه مینه وال دي.[۱]

۱. صحیح بخاري "کتاب المغازي" باب غزوه خیبر، ۳ټوک ۳۵مخ، کتاب الجهاد والسیر، ۲ټوک ۱۰۹مخ، باب ۱۰۲ او باب "ما قیل في لواء النبي" ۲ ټوک ۱۱۱مخ، باب "ضل من اسلم

راوي وايي خلکو هغه شپه په ډيره سختۍ سره تيره کړه څو وپوهيږي بيرغ به په هغوي کښې چا ته ورکړل شي، سهار وختي ټول د پيغمبر(ص) خدمت ته راغلل، او هر يو هيله من ؤ چې بيرغ هغه ته ورکول کيږي، چې پيغمبر اکرم(ص) وفرمايل: علی چيرته دے؟ ورويل شول: يا رسول الله د هغه سترګې خوږ يږي. پيغمبر اکرم(ص) هغه راؤباله څو حاضر شو، او دواړو سترګو ته يې د خولې په اوبو (توکاڼو) شفا وبخښله، په دې ډول چې ګوندې هډو خوږ يې نه درلود....تر پاي حديث.[1]

علی يديه رجل" ۲ټوک ۱۱۵مخ، کتاب "فضائل اصحاب النبي" باب "مناقب علی بن ابي طالب" ۲ټوک ۱۹۹مخ، صحيح مسلم کتاب"فضائل الصحابه" باب "من فضائل علی بن ابي طالب" حديث ۳۲ او ۳۴، باب "غزوه ذی فرد و غيرها" حديث ۱۳۲، سنن ترمذي کتاب "المناقب" باب مناقب علی ابن ابي طالب ۱۲ټوک ۱۷۲مخ.

۱ . صحيح بخاري ، باب "دعا النبي الی الاسلام" دوهم ټوک ۱۰۷مخ.

دا روایت په صحیح مسلم کښې د "سلمة بن اکوع" له قوله داسې دے:
وایي علي ته راغلم او هغه چې د سترګو په درد اخته ؤ له ځان سره مې کړ ځو د خداي رسول ته مې راوسته، هغه مبارک د خولې په اوبو د هغه سترګو ته شفا وبخښله او بیرغ یې ورته په لاس کښې ورکړ.[۱]

د خداي د رسول د وضو تبرک ګرځول

په صحیح بخاري کښې له انس بن مالک څخه روایت راغلے چې ویې ویل: د مازیګر د لمانځه وخت راورسیده او خلک د وضو لپاره د اوبو په پلټنې بوخت شول، خو اوبه یې پیدا نه کړې، پیغمبر اکرم(ص) د وضو (چاردام) د لوخي سره راورسیدۀ او خپل لاس یې پکښې کیښودۀ او خلکو ته یې وفرمایل: اودس (وضو) وکړئ، ناڅاپه مو ولیدل اوبۀ

۱ . صحیح مسلم، کتاب الجهاد والسیر، ۱۳۲ حدیث.

د هغه مبارک د ګوتو له سرونو د چینې په څېر ختېږي او تر وروستي سړي پورې ټولو اودس وکړ.[۱]

او په یو بل روایت کښې ، جابر بن عبدالله وایي:
زهٔ له پیغمبر اکرم(ص) سره وم چې د مازیګر د لمانځه وخت راورسیدهٔ او مونږ ډېرې لږې اوبه درلودې، هغه یې په یوهٔ لوخي کښې واچولې او پیغمبر اکرم(ص) ته یې راوړې، هغه مبارک خپل لاس په هغه لوخي کښې کیښودهٔ او خپلې ګوتې یې خلاصې کړې او ویې فرمایل: وضو کوونکي دې بیړه وکړي چې خداي پکښې برکت زیات کړي، ناڅاپه مې ولیدل، اوبه د هغه مبارک د ګوتو له منځه ختېږي، تر هغه وخته چې خلکو وضو وکړ او اوبه یې هم وڅښلې او دې معجزې پر ما دومره اغیز وکړ چې بیا مې هیڅکله شک ونکړ او پوه شم چې دا عین برکت دے، جابر ته وویل شو: تاسو په هغه ورځ څومره کسان وئ؟ ویې ویل: یو زر

۱. صحیح بخاري کتاب الوضو باب "التماس وضو اذا کانت الصلاة" لوموی ټوک ۲۱مخ.

څلور سوه تنه. او په بل روايت کښې راغلي دي چې پينځه سوه تنه.[۱]

د پيغمبر اکرم(ص) د ويښتو تبرک ګرځول

مسلم په خپل صحيح کښې روايت کوي چې: پيغمبر اکرم(ص) منى ته راغے او له رمي جمرات او قربانۍ کولو وروسته يې د خپل سر ويښتۀ وخريل او هغه يې خلکو ته ورکړل.

او په بل روايت کښې وايي: هغه مبارک سر خريونکے راوغوښته او د ويښتو له خريلو وروسته يې هغه ابا

۱. صحيح بخاري ، "کتاب الاشربه" باب شرب البركة والماء المبارک **۳**ټوک **۲۱۹**مخ، سنن نسايي، کتاب الطهارة، باب "الوضوء من الاناء" لومړۍ ټوک **۲۵**مخ، مسند احمد لومړۍ ټوک **۴۰۲**مخ، سنن رادمي د عبدالله بن عمر له قوله، باب "ما اكرم الله النبي من تفجر الماء من بين اضابعه" لومړۍ ټوک **۱۵**مخ.

طلحه ته ورکړل، راوي وايي: هغه هم ویښته په خلکو وویشل.[۱]

او همدغه راز له انس بن مالک څخه روایت کوي چې ویې ویل:

پیغمبر اکرم(ص) مې ولیدهٔ چې سر یې خریل او اصحاب ترې ګېرچاپېر ولاړ وو، چې هر یو ویښتهٔ ولویږي، هر یو یې په لاس واخلي.[۲]

او په اسد الغابه کښې د خالد بن ولید د حالاتو په تشریح کښې وايي:

خالد بن ولید چې له ایرانیانو او رومیانو سره یې په جنګ کښې ځانګړے رول درلودهٔ، د دمشق د سوبې

۱. صحیح مسلم، کتاب الحج، باب "بیان ان السنة یوم النحران یرمی ثم ینحر ثم یحلق" حدیث ۳۲۳ او ۳۲۲، سنن ابو داود، کتاب المناسک، باب "الحلق والتقصیر" حدیث ۱۹۸۱. طبقات ابن سعد، لومړی ټوک ۱۳۵مخ. مسند احمد ۳ټوک ۱۱۱، ۱۳۷، ۱۴۲، ۲۰۸، ۲۱۴، ۲۳۹، ۲۵۶ او ۲۸۷ مخونه او څلورم ټوک ۴۲مخ، مغازي واقدي، ۴۲۹مخ.

۲. صحیح مسلم، کتاب الفضائل "باب قرب النبي من الناس و تبرکهم به" ۷۴حدیث، ۱۸۱۲مخ.

په وخت په هغې خولۍ کښې، چې ورسره جنګيدهٔ به، د پيغمبر اکرم(ص) يو ويښتهٔ کيښودلې ؤ چې د هغه په برکت به يې سويه او برے موندهٔ او تل بريالے و.
همدغه راز د هغه د ژوند د حالاتو په هکله په "اصابه" او "مستدرک حاکم" کښې وايي: خالد بن وليد د يرموک په جګړې کښې خپله خولۍ ورکه کړه، او حکم يې وکړ چې هغه ولټوئ اول يې پيدا نه کړاي شوه خو بيا يې وپلټله او ويې موندله، او ويې ليدله چې هغه خولۍ زړه ده، خالد وويل: د خداي رسول، يوهٔ کال عمره تر سره کړه او سر يې وخريل، خلکو د هغه مبارک ويښته راټول کړل او زهٔ تر هغوي د تندي ويښتو په اخستلو کښې مخکښې شوم او هغه مې دغه خولۍ کښې کيښودل او اوس په هرې يوې جګړې کښې چې دا خولۍ راسره وي برے مې په برخه کيږي.[1]

---

۱. مستدرک حاکم، کتاب معرفة الصحابه، باب "مناقب خالد بن وليد" دريم ټوک ۲۹۹مخ، په لنډه توګه دغه روايت په منتخب کنز العمال کښې د مسند احمد په لمن ليک کښې د

او په صحیح بخاري کښې روایت کوي چې : د پیغمبر اکرم(ص) څو ویښتهٔ د هغه مباک له ماندینې "ام سلمه" سره وو او کله به چې د چا سترګې خوږیدې، د اوبو لوخې به یې هغې ته لیږل څو هغه ویښتهٔ پکښې ډوب کړي او ناروغ شفا وموميِ.[۱]

عبیده وایي، که چېرې د پیغمبر اکرم(ص) یو ویښتهٔ راسره وي، تر درستې دنیا او پکښې هر څه چې دي راباندې ګران دي.[۲]

د پیغمبر اکرم(ص) د جامو تبرک ګرځول

د ابوبکر د لور اسماء خدمتګار عبدالله وایي: زما، میرمنې اسماء په شنو ښنو سره اوږده جبه او جامه

پینځم ټوک په ۱۷۸ مخ او د تاریخ ابن کثیر د اووم ټوک په ۱۱۳ مخ هم راغلې دے.

۱. صحیح بخاري، کتاب اللباس، باب "ما یذکر فی الشیب" څلورم ټوک ۲۷ مخ چې مونږ په لنډه شان ذکر کړ.

۲. طبقات ابن سعد، شپږم ټوک ۲۳مخ، صحیح بخاري کتاب الوضو، باب "الماء الذي یغسل به الانسان" لومړی ټوک ۳۱مخ.

راوښودله، او ویې ویل: دا جبه پیغمبر اکرم(ص) اغوستله او مونږ هغه وینځو او ترې شفا اخلو.[۱]
او په صحیح مسلم کښې وايي: دا د پیغمبر اکرم(ص) عبا ده بیا یې یوه اوږده عبا راوکښله چې د تنېیو ځایونه او څاکونه یې ریښمین او دیباج وو او ویې ویل: دا عبا له عایشې سره وه چې له دنیا لاړه او له هغې وروسته ما ته راورسیدله پیغمبر اکرم(ص) به هغه اغوندله او مونږ هغه وینځو چې په وسیله یې ناروغان ښه شي.[۲]

د پیغمبر اکرم(ص) د غشي تبرک ګرځول

۱. مسند احمد، ۲ټوک ۳۴۸مخ، طبقات ابن سعد، لومړی ټوک ۲۲مخ، باب "ذکر لباس النبي" تاریخ الاسلام، ذهبي (السیرة النبویه) ۵۰۳مخ، السیرة النبویه والاثار المحمدیه، دوهم چاپ بیروت، دارالمعرفه ۲ټوک ۳۲۵مخ.
۲. صحیح مسلم، دریم ټوک ۱۲۱مخ، کتاب "اللباس والزینه" باب "استعمال اناء الذهب والفضة" ۲۰۲۹مخ.

بخاري د حديبيه د سولې په باب روايت کړے دے او وايي:

د خداي رسول له خپلو سپايانو سره د حديبيه په انتها کښې د کمو اوبو پر څاه راښکته شو خلکو د څاه خوا ته ودانګل او په بيړه يې ترې اوبه راوښکلې او لږ وروسته يې د تندې په هکله پيغمبر اکرم(ص) ته شکايت وکړ، پيغمبر اکرم(ص) يو غشے له غشنيو راوخيسته او ويې فرمايل چې غشے په څاه کښې واچوئ، نو په خداي قسم اوبه راوختيدې او ټولو وڅښلې او بيا له هغه ځايه روان شول.[۱]

د پيغمبر اکرم(ص) د لاس ځاي تبرک ګرځول

د اصابه کتاب او مسند احمد کښې د حنظله د ژوند حال په هکله يو روايت دے چې په لنډه توګه داسې دے:

---

۱. صحيح بخاري، کتاب الشروط، باب "الشروط فى الجهاد والمصالة مع اهل الحرب" دوهم ټوک ۸۱مخ، کتاب المغازي، باب "غزوه الحديبيه"

حنظله وايي: نيکه زه د پيغمبر اکرم(ص) خدمت ته بوتلم او ويې ويل: زه لويې او کوچني زامن لرم چې دا پکښې تر ټولو کوچنې دے، د دهٔ لپاره دعا وکړه، پيغمبر اکرم(ص) د هغه پر سر لاس راکښهٔ او ويې فرمايل: خداي پاک يې نيکمري زياته کړه يا هغه نيکمرغه دے، راوي وايي: پخپلو سترګو مې وليدل چې د پړسيدلي څيرو ناروغان يا هغه څناور به يې چې تيونه يې پړسيدلي وو، حنظله ته راوستل او هغه به پخپل لاس د خولې لاړې لګولې او په بسم الله سره به يې لاس پر خپل سر راکښهٔ او ويل به يې: دا د خداي د رسول د لاس ځاي دے بيا به يې پړسيدلے ځاي مسح کاوهٔ او د راوي په وينا، پړسوب به ختميدهٔ.[1]

د اصابة په عبارت کښې راغلي دي: حنظله به بسم الله ويله او خپل لاس به يې پر خپل سره چې د پيغمبر اکرم(ص) د لاس ځاي ؤ، کيښودهٔ او راکښهٔ به يې، او

---

۱. مسند احمد، پينځم ټوک ۲۸مخ، تشريح يې د حنظله بن حذيم بن حنيفه د ژوند حالاتو په باب په "الاصابه" کښې راغلې ده.

بیا به یې پر پړسوب راکښېږدي او هغه پړسوب به ختمیدۀ.

برکت او بختوروالے به د لمر د رڼا او د غوټیو د خوشبوۍ په څېر د پیغمبر اکرم(ص) په شاو خوا کښې خپریدۀ، په ماشومتر او لوي والي، په سفر او حضر او شپه او ورځ به هیڅکله له هغه مبارکه نه جلا کیدۀ، په هغه وخت کښې کله چې د خپلې شیدو مور(دایه)، حیلمه سعدیه په خیمه کښې ؤ او که د تجارت لپاره د شام په سفر کښې ؤ او یا د هجرت په وخت د ام معبد په خیمې کښې ؤ او یا په مدینې کښې د مشرتابه، لارښود او حکومت په وخت، او څرګنده ده هغه څه چې دلته مو ذکر کړل، یوه بیلګه ده او مونږ هیڅکله د احصایې او شمیرنې په لټه کښې نه وو ځکه چې د ټولو شمیر او ذکر د هیڅ څیړاندي په وس کښې نه دے او هغه څه چې بیان شول د سلیم زړۀ او عقلمنو او اوریونکیو غوږونو لپاره بسنه کوي.

په ورپسې برخه کښې د شفاعت او د متعال خداي په درګاي کښې د پیغمبر اکرم(ص) د وسیله ګرځولو موضوع جاجوو او بیا، د خداي په مرسته د پیغمبر اکرم(ص) د امتیازونو او ځانګړنو په باب د اختلاف

او له نورو خلکو سره دهغه مبارک د توپیر په هکله په لنډه توګه لیکنه کوو.

له پیغمبر اکرم(ص) سره توسل

له رسول الله (ص) سره د توسل په رواوالي او جائز والي او په ګردو دورانونو کښې د متعال خداي درګاه ته د هغه مبارک په وسیله ګرځولو، اعتقاد لرونکي وايي:
دغه ډول توسل د پیغمبر اکرم(ص) له خلقته وړاندې، په ژوندانۀ او د هغه مبارک له رحلته وروسته د خداي په رضا سره تر سره شوے دے او هماغه راز د قیامت تر ورځې پورې هم، لاندنیو دلیلونو ته په پام سره دوام لري:

لومړی: له پيدا ايښتنه وړاندې د خداې له رسول سره توسل

د حاکم نيشاپوري په شمول چې په خپل مستدرک کتاب کښې يې د عمر بن خطاب له قوله روايت کړے، د راويانو يوه ډله روايت کوي، چې ادم (ع) کله چې تيروتۀ، عرض يې وکړ: پروردګارا! له تا غواړم چې د محمد او ال محمد په حق، ما وبخښه، سبحانه و تعالی وفرمايل:
اې آدمه! تا محمد څنګه وپيژاندۀ، په داسې حال کښې چې لا تراوسه مې نه دې پيدا کړے؟ عرض يې وکړ: پروردګاره! کله دې چې زۀ په خپل قدرت وپنځولم او خپل روح دې په ما کښې پو کړ، سر مې چې پورته کړ ومې ليدل، د عرش پر ستنو ليکل شوي: لا اِلهَ الاّ اللّٰه مُحمّد الرسولُ اللّٰه، نو پوه شوم چې ته د خپلَ ترَ ټولو محبوب خلقت له نومه پرته د بل چا نوم د خپل نوم تر څنګه نه ګرځوے.

خداي وفرمايل: ريښتيا دې ووېل اې ادمه! هغه زما تر ټولو محبوب بنده دے او ما د هغه په خاطر وبوله چې ته مې وبخښلې او كه چېرې محمد نه وې ته مې نه پيدا كولې.

دا حديث طبراني هم په خپل كتاب كښې ليكلے او زياته كړې يې ده او هغه ستا د نسل تر ټولو وروستے پيغمبر دے.[۱]

او د دغه ايت په تفسير كښې:

وَ لَمّا جَاءَ هُمْ كتابٌ مِنْ عِنْدِ اللهِ مُصَدقاً لما مَعَهُمْ وَ كَانوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الّذِيْنَ كَفَروا فلَمّا جَاءَهُمْ ما عَرَفوا كَفَروا بِهِ فَلَعْنَةُ اللّٰهِ على الْكافِرِيْن. (بقرة/۸۹)

او كله چې د خداې له لورې د هغه وخوا ته كتاب راغے چې د هغوي د كتاب تصديق كوونكې دے (او هغوي پخپله تر دې وړاندې، د هغه د راوړونكي په نوم) پر

۱. مستدرک حاكم، دوهم ټوک ۲۱۵مخ، مجمع الزوائد، اتم ټوک ۲۵۳مخ، تحقيق النضرة، مراغي (ت ۸۱۲ هـ) ۱۱۳، ۱۱۴مخونه، له طبراني څخه نقل شوے.

کافرانو برے مونده، اوس چې هماغه د هغوي پيژندونکې يې د هغوي لورې ته راغلے نو ترې انکار يې وکړ نو لعنت وي د خداې پر کافرانو.

محدثانو او مفسرانو د دغه ايت په تفسير کښې روايت کړے دے چې: د مدينې او خيبر يهوديان له بعثت څخه وړاندې کله چې د "اوس" او "خزرج" او داسې نورو قبيلو له عربو او مشرکو ګاونډيو سره جنګيدل د خداي د رسول په نوم چې په تورات کښې يې موندلے و، پر هغوي برے مونده او بريالي کيدل به، او د کافرانو پر خلاف به يې دعا کوله او وويل به يې: پروردګاره! د اُمي پيغمبر په حق له تا غواړو چې مونږ پر هغوي بريالي کړه، يا به يې ويل: اې پروردګاره! د خپل پيغمبر په نوم، مونږ پر هغوي بريالي کړه.[1]

---

۱ . له دغو روايتونو څرګنديږي چې هغوي د دغه ډول دعاګانو په وسيله، خداي پاک ته دعا کوله، داسې دعاګانې چې د خداې له رسول سره په توسل کښې شامليږي.

خو کله چې د خداي کتاب قران مجيد او د تورات او انجيل تصديق کوونکے د هغه چا په وسيله چې هغه يې له کوم شکه پرته په ښه توګه پيژاندۀ يعنې محمد ، د هغو په لور راغے، نو ترې منکر شول، ځکه چې هغه بني اسرائيل نه ؤ.[۱]

دوهم: په ژوندانه کښې له پيغمبر اکرم(ص) سره توسل

احند بن حنبل، ترمذي، ابن ماجه او بيهقي له عثمان بن حنيفه روايت کوي چې: يو نابينا سړے د پيغمبر

۱ . دا روايتونه د مضمون له نظره متواتر دي او په دغو کتابونو کښې راغلي دي، دلائل النبويه، بيهقي ۳۴۳ او ۳۴۵مخونه، تفسير طبري د ايت په تفسير کښې، د طبري تفسير په لمن ليک کښې د نيشاپوري تفسير، لومړۍ ټوک ۳۳۳مخ، مستدرک حاکم، ۴ټوک ۲۲۳مخ، د سيوطي تفسير د ابو نعيم د دلائل النبوة په نقل، تفسير محمد بن عبد حميد ، تفسير عبد الرحمان بن حاتم ادريس رازي، تفسير محمد بن ابراهيم بن المنذر نيشاپوري (ت، ۳۱۸ هـ).

اکرم(ص) خدمت ته راغے او عرض يې وکړ: له خدايه وغواړه چې ما ښه کړي،

پیغمبر اکرم(ص) ورته وفرمايل: که چيرې غواړے دعا درته کوم، خو که صبر وکړې نو ستا پلاره لا ښه ده. عرض يې وکړ: دعا وکړه، پیغمبر اکرم(ص) هغه ته وفرمايل: وضو (اودس) وکړه، ښه وضو، او دا دعا ولوله:

اَللّٰهُمّ اِنّى اَسْأَلُكَ وَ اَتَوَجَهُ إِلَيكَ بِنَبِيِكَ مُحَمّدٍ نَبِى الرّحْمَة، يَا مُحَمّدُ إِنّى تَوَجّهتُ بِكَ اِلى رَبّى فى حاجَتِى لِتَقْضِى لى، اَللّٰهُمّ شَفعْهُ فِىّ.

اې پروردګاره زۀ ستا د پیغمبر محمد، د رحمت د پیغمبر په سیله ستا خدا ته راځم او له تا غواړم، اې محمدۀ! زۀ له خدایه د خپل حاجت د دعا لپاره تا ته راغلم او تۀ مې وسیله وګرځولے څو دعا مې قبوله شي، خدايه! هغه زما وسیله او شفیع وګرځوه.[1]

---

١ . مسند احمد، ۴ټوک ۱۳۸مخ، سنن ترمذي، کتاب الدعوات، ۱۳ټوک ۸۰ او ۸۱مخ، سنن ابن ماجه، کتاب اقامة الصلاة والسنة فيها، باب "ماجاء فى الصلاة الحاجة" حديث

دغه دوايت بيهقي او ترمذي صحيح ګڼلے دے.

دريم: له رحلته وروسته له پيغمبر اکرم(ص) سره توسل

طبراني په معجم الکبير کښې له عثمان بن حنيف څخه روايت کوي چې: يو سړي د خپل حاجت لپاره عثمان بن عفان ته تګ راتګ کاوه، خو عثمان هغه او د هغه غوښتنې ته پام ونه کړ، هغه سړي ابن حنيف وليدۀ او د روان حال په هکله يې ګيله وکړه، عثمان بن حنيف هغه ته وويل: د وضو ځاې ته ورشه او اودس وکړه، بيا جومات ته راشه او دوه رکعته لمونځ وکړه او ووايه:

۱۳۸۵ ،۴۴۱مخ، ابن اثير په خپل سند د عثمان بن خنيف د حال په شرح کښې په اسد الغابة، بيهقي د تحقيق النضرة کتاب خاوند د نقل پر اساس، تحقيق النضرة ۱۱۴مخ، مونږ ځکه د حنبليانو د امام احمد بن حنبل عبارت ته مخه کړې چې د ابن تيميه او محمد بن عبدالوهاب پيروان چې د شفاعت انکار کوي د احمد بن حنبل پيروان دي.

"اَللهُمّ اِنّی اَسْأَلُكَ وَ اَتَوَجَهُ إِلَيكَ بِنَبِينا مُحَمّد، نَبِیّ الرّحْمة يَا مُحَمّدُ إنّی اتَوَجّهُ بِكَ اِلی رَبّی لِتَقْضِی حاجَتِی" و تَذكُر حاجَتكْ.

"اې پروردګاره! زۀ د خپل پيغمبر محمد، د رحمت پيغمبر په وسيله تا ته مخه کوم او له تا غواړم، اې محمد! زۀ د خداې لورې ته مخه کولو لپاره تا ته راغلم او تۀ مې وسيله وګرځولې څو زما حاجت پوره شي" او بيا د خپل حاجت يادونه وکړه.

هغه سړے لاړ او څه چې يې ورته ويلي وې ترسره يې کړل، بيا د عثمان بن عفان د کور دروازې ته راغے چې ناڅاپه د کور د ورۀ ساتونکے د هغه خوا ته راغے له لاسه يې ونيوۀ او د عثمان غونډې ته يې بوتلو، هغه هم هغه تر خپل څنګه کېنيناوۀ او ويې ويل: ستا غوښتنه څه ده؟ هغه خپل حاجت بيان کړ او هغه ورته اړتيا پوره کړه، بيا يې ورته وويل: تا تر دې وخته

پورې د خپلې اړتیا یادونه نه وه کړې او ویې ویل: بل که هر حاجت او اړتیا لرې، بیا یې کړه.[۱]

ج: د پیغمبر اکرم(ص) له قبر سره توسل

په سنن دارمي او د سمهوري په وفاء الوفاء کښې له اوس بن عبدالله څخه روایت شوے چې ویې ویل:
د مدینې خلک له سختې کاختې سره مخامخ شول او عایشې ته یې ګیله وکړه، عایشې وویل: د پیغمبر اکرم(ص) قبر ته ورشئ او له هغه ځایه د اسمان لورې ته لاره پیدا کړئ څو د قبر او اسمان تر منځ کوم چت نه وي، راوي وایي: داسې یې وکړل، له هغه وروسته، داسې باران وورېدۀ چې بوټي زرغون شول او اوښان څاربۀ شول.[۲]

۱ . تحقیق النضرة، ۱۴ او ۱۵مخونه، د طبراني له معجم الکبیر څخه نقل شوے دے.
۲. سنن دارمی، لومړی ټوک ۴۳ او ۳۳مخونه، وفاء الوفاء دوهم ټوک ۵۴۹مخ.

د: د پيغمبر اکرم(ص) له ترۀ، عباس سره توسل

په صحيح بخاري کښې راغلي دي چې:

کله به چې کاختي راتله، عمر بن خطاب به د عبدالمطلب زوے عباس شفيع او وسيله ګرځوۀ او ويل به يې:

اللّهُمّ انّا كُنّا نَتَوَسَلُ إليكَ بِنَبِيّنا فَتَسْقِيْنا، وَ إنّا نَتَوَسّلُ إليْك بِعَمِّ نَبِيّنا فاسقنا، قال فَيَسْقُون.

اې پروردګاره! مونږ وړاندې د خپل پيغمبر په توسل سره ستا وخوا ته راتلو او تا به باران راباندې واروۀ او خړوبولو به دې، او اوس د خپل پيغمبر د ترۀ په توسل سره تا ته مخه کوو، و باران ووروه او ماړۀ مو کړه، راوي وايي: بيا به باران کېدۀ او خړوبيدل به.[۱]

---

۱. صحيح بخاري، کتاب الاستسقاء باب "سوال الناس الاماما لاستسقاء اذا قحطوا" کتاب فضائل اصحاب النبى، باب مناقب عباس بن عبدالمطلب، دوهم ټوک ۲۰۰مخ، لومړی ټوک ۱۲۴مخ، سنن بيهقي، کتاب "صلاة الاستسقاء لمن ترجى برکة دعائه" دريم ټوک ۳۵۴مخ.

هـ: د قبر د فشار د کمیدا لپاره د پیغمبر(ص) له جامو سره توسل

په کنز العمال، استیعاب، اسد الغابه او اصابه کښې د فاطمه بنت اسد د حال په شرح کښې له ابن عباس څخه روایت شوے چې ویې ویل:
کله چې د امیر المؤمنین علی ابن ابي طالب مور، فاطمه بنت اسد وفات شوه، پیغمبر اکرم(ص) پرې خپل خت وغوړاوۀ او د هغې په قبر کښې د هغې تر څنګه څملاستۀ، حاضرانو په حیرانتیا سره وویل: هغه څه چې له دې مړي سره دې ترسره کړل تر اوسه پورې مو نه وو لیدلي؟ ویې فرمایل: دا د دې لپاره دي چې هیڅوک له ابي طالبه وروسته زما په نسبت تر هغې زیات نیک نه وو، ما خپل خت پرې وغوړاوۀ چې هغې ته د جنت جامې واغوندل شي او په قبر

کښېږي ورسره ځملاستم چې د قبر له فشاره خوندي شي.[۱]

په طبقات ابن سعد کښې له سهل بن سعد څخه روایت کوي چې ویې ویل: یوه ښځه له یوې داسې عبا سره چې په لمنو یې بوټي شوي وو د پیغمبر اکرم(ص) خدمت ته راغله او ویې ویل: یا رسول الله! ما دا عبا پخپلو لاسونو اوبدلې (ګنډلې) او راوړې مې ده چې پر تا یې واغوندم، راوي وایي: پیغمبر اکرم(ص) چې ورته اړتیا درلوده، قبوله یې کړه او وایې غوندله، او یوه ورځ چې ورسره زمونږ مجلس ته راغلې ؤ، د فلاني زوي فلاني وویل: یا رسول الله! دا عبا څومره ښه ده! پر ما یې واغونده، ویې فرمایل، ښه ده، نو تر هغه

---

۱. کنزل العمال، ۱۲ټوک ۱۴۷مخ، ۳۴۴۲۴حدیث، اصابه، اتم ټوک ۱۲۰مخ، اسد الغابة ۵ټوک ۵۱۷مخ، د اصابة په لمن لیک کښې د استیعاب څلورم ټوک ۳۲۸مخ، د مصر چاپ ۱۳۲۸هـ. صفوة الفوة، دوهم ټوک ۵۴مخ، د فاطمة بنت اسد د حال په شرح کښې، ذخائر العقبی، ۵۵ او ۵۲مخونه، فصول المهمة ابن صباغ مالکي، ۳۱ او ۳۲مخونه، وفاء الوفاء، دریم ټوک ۸۹۷او ۸۹۸مخونه، او ینابیع المؤدة.

وخته چې خداي غوښتله په هغه مجلس کښې کښيناستۀ او بيا بيرته لاړ او کله چې کور ته ورسيدۀ، هغه يې تړوله کړه او هغه ته يې وليږله، خلکو ورته وويل: ښه کار دې ونکړ، پيغمبر اکرم(ص) ورته اړتيا درلوده نو ځکه يې قبوله کړه او تۀ خو پوهيږې چې پيغمبر اکرم(ص) هيڅ يو سوالي نه ردوي، هغه دې ترې وغوښتله، هغه سړي وويل: په خداي قسم! هغه مې د اغوستلو لپاره نه ده غوښتلې، بلکې د دې لپاره مې وغوښتله څو د مرګ په ورځ مې کفن وي، سهل وايي: هغه عبا د مرګ په ورځ د هغه کفن ؤ.[۱]

والحمد لله ربّ العالمين

۱. طبقات ابن سعد، لومړے ټوک ۲۲۲مخ، باب ذكر لباس الرسول.